

חזרו לו חזקות גדולות כמו מגדל מלברג [Marienburg] אל בלינג
 [Elbing] פילווה [Billau] וחזקות אשר אין כמותם ומי יודע מה היה
 סוף המלחמות האלו ברוך אשר נתן לו חכמה לעשות השלום הוזה לטובתו
 מלכותו ועמו וכל ישראל די יחייהו לאורך ימים וירד עמים תחתיו ויתן כלבו
 וכלב כל עבדיו לעשות טובה (!) עימנו (!) ועם כל ישראל אחינו וכימי
 וכימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח וכא לציון גואל ובכן יהי רצון
 ונאמר אמן נאום הסופר יודא בן מוהר"ר שמואל די ליסה זצ"ל רופא
 דק"ק פוונא.

Recension.

u. s. w. Commentaire sur Jérémie par Rabbi Josef
 ben Siméon Kara auteur français du XIe siècle publié
 pour la première fois d'après deux manuscrits de la
 bibl. nationale de Paris par Léon Schlosberg. Paris,
 Durlacher, 1881. 8°. IV u. 58 ₪₪.

In einem Abdrucke einer Hs. der pariser Bibl. bietet uns Hr.
 Schlosberg den Commentar des R. Josef Kara zu Jeremia,
 von welchem bisher nur einzelne Bruchstücke bekannt waren.
 Hr. Schlosberg giebt an, die Ausgabe sei auf Grund zweier Hss.
 gemacht: doch läßt die geringe Anzahl von Varianten, die er
 aus der zweiten Hs. mittheilt, vermuthen, daß wir es nur mit
 dem Abdruck einer Hs. zu thun haben. Der Herausgeber hat
 sich darauf beschränkt, den Text der Hs. zu vervielfältigen, hat
 weder die Schriftstellen bezeichnet noch die vorkommenden Citate
 nachgewiesen und hat den Satz, den er, wie die Vorrede berichtet,
 selber besorgt hat, von Druckfehlern nicht frei zu erhalten ge-
 wußt. Die Hervorhebung der erklärten Schriftstellen durch Klam-
 mern, von ihm herrührend, ist häufig falsch, die Hs., wie es
 scheint, ab und zu nicht correct gelesen.

In einem Briefe an den Herausgeber bespricht Halberstam das bisher über Kara's Commentare bekannte und giebt einige Verbesserungen zu den von Jellinek im Jahre 1855 veröffentlichten „Commentarien zu Esther, Ruth und den Klage Liedern“.

Einzelnes. ע. 1 ג. 7 ל. אקים. ע. 2 ג. 5 ו. נצחו. ע. 3 ג. 16 בגדיו hat der Abdruck im Hafschar IV, 356: כתמיו. ע. 4 ג. 7 אינון, ג. 8 רכרכנירון Job und Baw ist auch sonst oft verwechselt. ע. 5 ג. 1 תועבות. ע. 8 ג. 26 רמבון, ג. 27: רמבון, Hafschar: דראג. ע. 10 ג. 9 ו. u. החלות l. המלות. ע. 20 ג. 14 ל. שנואלו, ג. 15 החיו, ג. 18 שאושיעם f. שוי. ע. 21 ג. 6 ל. האזור. ע. 22 ג. 8 הקיר, ג. 9 ותענב, ג. 13 אי אפשר. ע. 23 ג. 7 בשרה. ע. 24 ג. 4 תנעל. ע. 34 ג. 15 (ובפחוחתך) לשון ל. ישראל ע. 38 ג. 4 nach W. d. Orient 1847 col. 348.

ע. 42 ג. 10 ל. לוחרון. ע. 48 ג. 1 ל. אודרו. ע. 49 ג. 19, 20: מטים שמטים l. משלח לו צועים מנויים שמנויון אח הכלים: ע. 51 ג. 8 ל. עת. ע. 55 ג. 17 עתן. Ibid: ציבחד wie im Targum ג. St. richtig steht, und mehr dergl. kleinere und größere Fehler.

Bei aller Unvollkommenheit der Ausgabe ist die Fortsetzung der Publikationen aus der pariser H., welcher der vorliegende Commentar zu Jeremia entnommen ist, wünschenswerth. Ueber Kara's Geregese und speciell über die exegetische Ausbeute aus dem besprochenen Commentar zu berichten, geht über die Aufgabe dieser kurzen Anzeige.